

WANDELBOEK

VLAAMSE VOLKSVERHALEN

DENISE VAN DEN BROECK

Inhoud

- 07 * Woord vooraf
- 09 * Hoe deze gids gebruiken?
- 11 * Een wandeling kiezen

West-Vlaanderen

- 15 01 **BESELARE** (12 km)
Op zoek naar heksen
- 23 02 **LISSEWEGE** (9 km)
Willem van Saeftinghe, de reus van Lissewege
- 31 03 **DAMME** (11 km)
Tijl Uylenspiegel achterna
- 39 04 **BEERNEM** (14 km)
Een moordverhaal in de bossen van Beernem

Oost-Vlaanderen

- 47 05 **SINT-JAN-IN-EREMO** (15,9 km)
In het spoor van Reinaert de Vos
- 55 06 **VELZEKE** (10,8 km)
De verborgen schuilplaatsen van Jan De Lichte
- 61 07 **BERLARE-OVERMERE** (14,3 km)
Over de Zwarte Madam en de turfputstekers
- 67 08 **EKSAARDE** (11,3 km)
Het mysterie van de twee kruisen

Antwerpen

- 73 09 **TERHAGEN-BOOM** (8,1 of 10,2 km)
Het decor van Klinkaart
- 81 10 **MECHELEN** (8,7 of 13,7 km)
Oppassen voor de Nekkertjes
- 87 11 **LIER** (5,9 of 11,7 km)
Genieten van het leven in het land van Pallieter
- 97 12 **KASTERLEE** (9,9 of 14,1 km)
Het land van de kabouters

Limburg

- 105 13 **ALDENEIK** (9,5 km)
Vrome legendes aan de Maas
- 115 14 **WINTERSHOVEN** (12,4 km)
De heiligen van de Moerbeekvallei
- 123 15 **WELLEN** (12,3 km)
Waar eens de bokkenrijders reden
- 131 16 **MECHELEN-BOVELINGEN** (11,3 km)
Rond het kasteel van de vervloekte graaf

Vlaams-Brabant

- 137 17 **HAKENDOVER** (12,1 km)
Het dorp van de paardenprocessie
- 143 18 **ZOUTLEEUW** (9,3 of 12,9 km)
Het geheim van het verzonken kasteel
- 149 19 **ZICHEM** (14,4 km)
De speeltuin van de Witte
- 157 20 **WAKKERZEEL** (12,1 km)
Boer Hubertus en de konijnenmens

Wandelingen kiezen

		Afstand (in kilometer)	haalbaar voor (jonge) kinderen	haalbaar voor kinderwagens	geschikt voor hondembuagjes (met hun hond)	panorama's en uitzonderlijke landschappen	ideaal voor natuurliefhebbers
1	Beselare	12	✓		✓	✓	
2	Lissewege	9	✓		✓	✓	✓
3	Damme	11	✓	✓		✓	✓
4	Beernem	14,3			✓	✓	✓
5	Sint-Jan-in-Eremo	15,9		✓	✓	✓	
6	Velzeke	10,8	✓			✓	✓
7	Berlare-Overmere	14,3			✓	✓	
8	Eksaarde	11,3	✓		✓	✓	
9	Terhagen-Boom	8,1	✓				✓
		10,2	✓				✓
10	Mechelen	8,7	✓		✓	✓	
		13,7			✓	✓	
11	Lier	5,9	✓	✓	✓	✓	
		11,7		✓	✓	✓	
12	Kasterlee	9,9	✓		✓	✓	✓
		14,1			✓	✓	✓
13	Aldeneik	9,5	✓	✓	✓	✓	
14	Wintershoven	12,4			✓	✓	
15	Wellen	12,3			✓		
16	Mechelen-Bovelingen	11,3			✓	✓	✓
17	Hakendover	12,1		✓	✓	✓	
18	Zoutleeuw	9,3	✓	✓		✓	✓
		12,9		✓		✓	✓
19	Zichem	14,4			✓	✓	✓
20	Wakkerzeel	12,1			✓	✓	

BLZ.	NR.		KM	ALT.
13	1	Beselare	12,0	-
21	2	Lissewege	9,0	-
29	3	Damme	11,0	-
37	4	Beernem	14,0	-
45	5	Sint-Jan-in-Eremo	15,9	-
53	6	Velzeke	10,8	-
59	7	Berlare - Overmere	14,3	-
65	8	Ekxaarde	11,3	-
71	9	Terhagen-Boom	10,2	8,1
79	10	Mechelen	13,7	8,7

BLZ.	NR.		KM	ALT.
85	11	Lier	11,7	5,9
95	12	Kasterlee	14,1	9,9
103	13	Aldeneik	9,5	-
113	14	Wintershoven	12,4	-
121	15	Wellen	12,3	-
129	16	Mechelen-Bovelingen	11,3	-
135	17	Hakendover	12,1	-
141	18	Zoutleeuw	12,9	9,3
147	19	Zichem	14,4	-
155	20	Wakkerzeel	12,1	-

wandeling

BESELARE

OP ZOEK NAAR HEKSEN

Praktisch

AFSTAND 12 km

VERTREKPLAATS Parking aan de kerk van Beselare

PARKEERPLAATS Parking aan de kerk van Beselare

BEWEGWIJZERING De wandeling loopt voor een stukje gelijk met een provinciaal wandelpad. Voor de rest is er geen bewegwijzering.

AARD VAN DE WEG Veld- en asfaltwegen

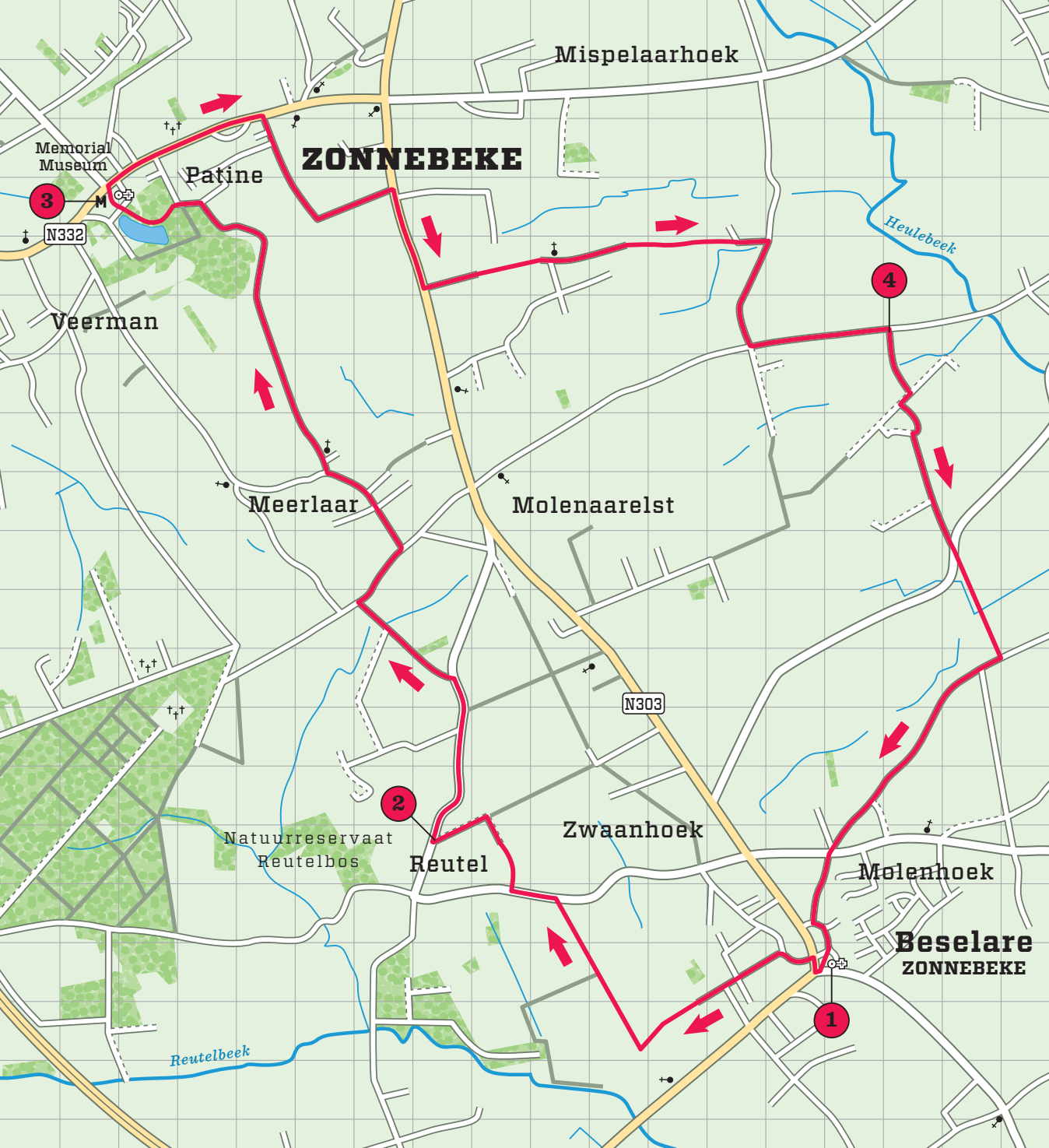
TOEGANKELIJKHEID Een stuk van het parcours is toegankelijk voor rolstoelen en buggy's.

INFORMATIE

- » Dienst van Toerisme Zonnebeke, Langemarkstraat 8, 8980 Zonnebeke, tel. (0)51 77 04 41
- » Westtoer, Koning Albert I-laan 120, 8200 Sint-Michiels, www.westtoer.be

ETEN EN DRINKEN

- » De Dreve, Lange Dreve 16, 8980 Zonnebeke, tel. (0)57 46 86 28
- » Merlijn, Oude Wervikstraat 70, 8980 Beselare, tel. (0)57 46 85 55
- » Koklikoo, Ieperstraat 7, 8980 Zonnebeke, tel. (0)51 72 74 13
- » Loonsvijver, Moorsledestraat 61, 8980 Zonnebeke, tel. (0)51 48 88 02
- » De Geite, Wervikstraat 22, 8980 Beselare, tel. (0)57 46 69 45

AFSTAND

12 km

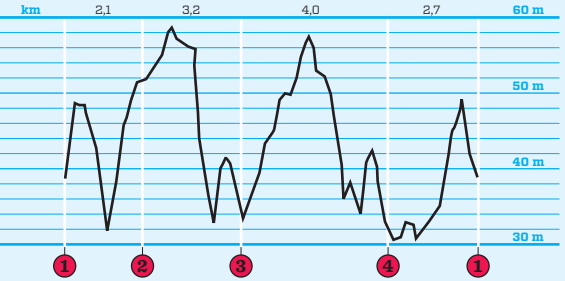
ONVERHARD

13 %

MOEILIKHEID

2

HOOGTE

REFERENTIEPUNTEN

- Vertrek **1** Kerk van Beselare
- 2,1 km **2** Natuurreservaat Reutelbos
- 5,3 km **3** Memorial Museum Passchendaele
- 9,3 km **4** De Vergifhoek

Voor gratis updates surf naar
www.dichtbijhuisgidsen.be

SITUERING

BESELARE

OP ZOEK NAAR HEKSEN

Nergens zijn de verschillen tussen twee dorpen zo treffend als tussen Zonnebeke en Beselare. De dorpen zijn gelegen op de Midden-West-Vlaamse heuvelrug, die van het noordoosten opklimt naar het zuidwesten. Op die heuvelrug vochten soldaten niet alleen bloedige gevechten uit, het strijdgewoel vergde psychologisch ook heel wat van de bevolking. Beselare profileerde zich in de 17de en 18de eeuw en zelfs tot aan de Eerste Wereldoorlog als een 'toveressen-parochie'. Zonnebeke was dan weer het mikpunt van bloedige aanvallen. Een wandeling tussen oude en nieuwere spoken is voorzichtig balanceren op de slappe koord van het kwaad, langs plaatsen zoals het Reutelbos, het *Memorial Museum Passchendaele*, de Vergifhoek en de Magische Kruidtuin.

Het verhaal

Beselare kent een rijke traditie aan verhalen over heksen en toverkollen. Calle Bletters was een potige dame, die eigenlijk Katrien Belletere heette. Zij was de dochter van smid Pieter Belletere, die een smidse had aan de Wervikstraat. Calle haalde haar kunsten uit een groot perkamenten toverboek, vol griezelige formules en tekeningen. Zij had het vooral gemunt op de paarden van de klanten van haar vader. Op een dag liet een voerman uit Roeselare in de smidse zijn paard beslaan. Toen hij daarna zijn reis voortzette en aan Brezende (Broodseinde) kwam, begon het paard te steigeren en met het hoofd te schudden. De voerman herinnerde zich dat Calle het paard had gestreeld en het enkele woorden had toegefluisterd. Het paard moest dus betoverd zijn. Daarop nam de voerman zijn paard mee naar de paters van de abdij van Zonnebeke om het te laten belezen. Hoe dichterbij de abdij kwamen, hoe opstandiger het paard werd. Tijdens de belezing stroomde het zweet van de paardenrug. Toen alles achter de rug was, gaf de pater een gebed mee dat de voerman elke morgen en avond moest opzeggen en een medaille om aan het gareel te bevestigen. Na negen dagen zou het paard genezen zijn. Nadien durfde de voerman zijn paard niet meer te laten beslaan in de smidse. Het werd

zo erg dat de smid uiteindelijk geen werk meer had. De baljuw probeerde ontelbare keren om Calle het boek te ontfutselen, maar slaagde daar nooit in. Toen Calle haar einde voelde naderen, wierp zij zelf het boek in het vuur. Sefa Bubbels, Calles nicht, woonde in een hutje in het Reutelbos. Zij was er in 1667 geboren en na de dood van haar ouders bleef zij alleen wonen. Zij werd beschouwd als de meesteres van de heksen en kende heel wat manieren om onheil te veroorzaken: onhandelbare kinderen, de dood van een koe, de plotse verlamming van een paard. Toen ze in de zomer van 1750 stierf, wilde niemand haar begraven, behalve de markies van het kasteel. Terwijl ze de kist neerlieten in het graf, begaven de koorden het en barstte er een hevig onweer los dat het hele bos in vlam zette.

Over die kasteelheer is ook het laatste woord nog niet gezegd. In 1418 kocht Rogier Van de Woestijne de heerlijkheid 'Grote Vierschaar', die toen een versterkte hoeve was. Zijn erfgenamen verbouwden de hoeve tot een mooi kasteel. Maar de laatste markies had een kwalijke reputatie. 's Nachts wemelde het kasteel van slecht vrouwvolk. Toen de markies op kerstnacht 1803 moest vluchten voor zijn schuldeisers, brak er een hels onweer uit, waarbij de torenspits van de kerk van Beselare naar beneden donderde.

De wandeling

De inwoners van Beselare vinden dat er ongeluk hangt over hun Sint-Martinuskerk.

De eerste kerk werd gebouwd in de 11de eeuw en was waarschijnlijk een houten constructie. Een eeuw later werd ze vervangen door een stenen kerkje. In 1579 brandde de kerk af tijdens de Beeldenstorm en door de verarming van de streek duurde het tot 1610 eer Maximiliaan Van de Woestijne, de heer van Beselare, ze liet herbouwen. Op 9 november 1800 viel tijdens een storm de hoge naald van de kerktoeren en vernielde zo de middenbeuk. Op 28 mei 1847 sloeg de bliksem in op de kerk en bracht zware schade toe. Tijdens de Eerste Wereldoorlog kwam de kerk vaak onder vuur te liggen. Desondanks richtten de Duitsers er een noodhospitaal in voor hun soldaten. Op 23 oktober 1914 moest de kerk ontruimd worden omdat de toestand onhoudbaar was. Op 28 september 1918 maakte een nooit gezien trommelvuur de resten van de kerk met de grond gelijk. Bij het binnengaan van de kerk zie je links de oude grafsteen van Adriaan van de Woestijne.

1 > 2

2,1 km

Wandel van de **kerk van Beselare** naar het standbeeld van Sefa Bubbels op de Beselareplaats en via de heksenwaag (heksenweegschaal) naar de

stijgende Kloosterstraat. Na 150 meter bereik je een T-splitsing en ga je links de Warden Oomlaan in.

Warden Oom (Beselare 12 april 1861-Hooglede 6 juli 1934) was het pseudoniem van de West-Vlaams schrijver Edward Vermeulen. Hij verzamelde heel wat verhalen over hekserij en bizarre voorvallen uit de streek, en schreef verder sociaal geëngageerde verhalen over het West-Vlaamse boerenleven.

Een van de straten die je links passeert, de Steenmolenlaan, verwijst naar de betoverde molen van Roste Wiesten. De molen zelf staat er niet meer.

Molenaar Roste Wiesten had zoveel tegenslag dat hij belezers inhuurde. Maar dat was niet naar de zin van de heksen, die op een nacht zo lelijk huishielden dat zijn paard in de stal doodviel en de molen instortte.

Je krijgt de indruk dat de straat doodloopt, maar links kun je verder gaan via een veldwegel die tussen de weilanden afdaalt naar een boerderij.

Links in de onderliggende Wervikstraat stond de smidse van Pieter Bletters. Net voor de hoeve draai je in een flinke bocht naar rechts. Dan span je de kuitspieren voor een flinke klim langs de veldwegel naar de openbare weg. In de Kortrijksestraat ga je linksaf.

Het Romeinse leger legde de Oude Kortrijksestraat 20 eeuwen geleden aan als verbindingsweg tussen Ieper en Kortrijk.

Na ongeveer 150 m, net voorbij een elektriciteitspaal, draai je rechts af naar een kiezelpadje. Het smalle weggetje leidt met een ommetje langs een woonhuis en komt uit op een bredere aardeweg. Aan de splitsing ga je naar links om uit te komen op de Oude Wervikstraat. Voor je zie je het **groene Reutelbos** 2.

De naam van het bos komt van de Reutelbeek, die in het bos kunstmatig werd verbreed tot een vijver. In 1700 heette dit bos nog het 'Steenhuylbusch'. Sefa Bubbels woonde hier sinds haar geboorte in een klein, armzalig hutje. Na de dood van haar ouders bleef ze alleen achter met als enige gezelschap een grote, tamme bruinigrijze steenuil.

Door een land waar de Grote Oorlog woedde

Wandel in de rustige Oude Wervikstraat naar rechts. Aan huisnummer 3,2 km 36 loop je rechtdoor. Aan de eerstvolgende splitsing sla je schuinlinks af naar de Kruisbierbomstraat, in de richting van fietsknooppunt 31. Op het einde van de weg loop je naar rechts over een asfaltbaantje en vervolgens naar links, de Berten Pilstraat in. Vergeet niet rechts af te slaan, de Forreststraat in.

De bossen van Zonnebeke duiken al op. Aan het einde van de straat wandel je naar links in de richting van het bos. In de bocht naar rechts ga je links het park binnen. Aan de grote vijver wandel je naar rechts en vervolgens naar het prachtige **Museum Memorial Passchendaele 3**.

Het voormalige kloostergebouw van de abdij van Zonnebeke werd na de Franse Revolutie op 21 december 1797 openbaar verkocht aan Jean-Baptiste de Laveleye, die het transformeerde tot kasteel. In 1841 kwam het in de handen van de familie Yweins waarna het totaal vervallen in 1980 werd overgekocht door de gemeente Zonnebeke, die het kasteel liet restaureren en het park opnieuw liet aanleggen. Sinds april 2004 is het kasteel officieel ingericht als Memorial Museum Passchendaele. Het biedt een overzicht van de vijf veldslagen bij Ieper, met nadruk op de Slag om Passendale. Verder beschikt het museum over een unieke collectie historische voorwerpen en een levensechte kopie van een Britse dug-out uit 1917.

3»4 Wanneer je het museum verlaat, kies je links en wandel je naar de 4,0 km Onze-Lieve-Vrouwekerk van Zonnebeke.

Tijdens de Derde Slag om Ieper werd de O.-L.-Vrouwekerk van Zonnebeke half in puin geschoten. In 1924 werd de nieuwe kerk, naar een ontwerp van de moderne architect Huib Hoste, feestelijk in gebruik genomen. De toren is 45 m hoog en de kerk 22,5 m diep.

Archeologen stootten bij opgravingen op houten balken en treden die afdaalden naar een militaire schuilplaats. Dat kun je nu nog zien naast de kerk. Tussen 1985 en 1991 voerden ze ook opgravingen uit naar de verschillende bouwfasen van de voormalige augustijnenabdij; ze vonden de grondvesten van vier opeenvolgende kerkgebouwen. Die vondsten werden ter plaatse uitgetekend in een archeologische tuin.

Draai vervolgens rechts af, de Roeselarestraat in. Je wandelt voorbij het kerkhof en de bushalte en vóór het bord dat aangeeft dat je de gemeente Zonnebeke verlaat, sla je rechts af, de Wolvestraat in en opnieuw rechts af, de Beselarestraat in. Je wandelt voorbij het groot oorlogsmonument van de 7de Britse Divisie.

De zuil met kencijfer 7 werd op 1 oktober 1924 opgericht ter nagedachtenis van de activiteiten van de 7de Britse Divisie, die in de Eerste Slag om Ieper de sector Broodseinde-Beselare-Kruiseinde verdedigde.

Ga het eerstvolgende asfaltweggetje links in en loop naast het huis rechtdoor over de veldweg tot aan het kapelletje. Volg dan de asfaltweg die voorbij

de hoeve verandert in een veldweg en ga rechtdoor. Respecteer de privacy van de boer. Het is met zijn toestemming dat deze wandeling over dit stukje parcours mag gaan.

Het veldweggetje verandert aan een huis in een asfaltweggetje. Je blijft nog even volgen en aan het einde ga je naar rechts. Ook deze weg volg je tot aan het einde. Daar draai je links af, in de Spilstraat. Je loopt verder tot aan de Slangenmeersstraat en gaat daar rechtsaf. Je bent hier in **de Vergifhoek 4**. In deze buurt stond het huisje van Tanneken Vanhulle, een heks die altijd met slangenzalf leude. Zij werd ervan verdacht zich in een slang te kunnen veranderen. Uiteindelijk stierf ze door... de beet van een slang.

Langs het goed van de kwâ markies en de Magische Kruidtuin

4 » 1 Een beetje verder zigzagt de wandeling langs de hoeven, maar je volgt gewoon het pad, steekt de Markizaatstraat over en gaat verder in de Kortrijk-dreef. Let op de mooie hoeve met het Lieve-Vrouwebeeldje in de poort.

Op de akker naast de huidige hoeve lag de heerlijkheid Grote Vierschaar. Daar zetelde het plaatselijk tribunaal. In 1418 kocht Rogier Van de Woestine deze heerlijkheid, die toen een versterkte hoeve was met ophaalbrug. In 1423 verbouwde hij de hoeve tot een fraai renaissancekasteel, met torentjes en een elegante campanilla. Tegen het einde van de 17de eeuw bereikte de familie het toppunt van haar macht en de kasteelheren mochten zich zelfs markgraven noemen. In de tweede helft van de 18de eeuw begon het verval van de familie en dat was te wijten aan de verspilzucht van markies François III Maximiliaan Antoon Van de Woestine. De Franse Revolutie deed de rest. De laatste markies, ook de 'kwâ markies' genoemd, verliet het kasteel op 7 september 1796 en vluchtte naar het buitenland. Veel van de kasteelgoederen werden openbaar verkocht. Enkele jaren later werd ook het geplunderde kasteel verkocht en rond 1813 afgebroken. In de volksmond wordt de huidige boerderij de 'kasteelhoeve' genoemd.

Wandel verder en sla rechts af, de Hoenstraat in. Als je de Dadizelestraat oversteekt, kijk dan even achterom. In de muur van het hoekhuis bevindt zich een geschilderde heksenkop als eerbetuiging aan de Beselaarse tovenaressen. Heks Belle Fakke kwam hier altijd leuren met galgenjongen, de wortels van de alruinplant die vroeger vaak met heksery werden geassocieerd. Vervolg je wandeling via de Nieuwstraat en sla links af naar Kerkplein. Wandel langs het gemeentelijk speelplein en ga rechtsaf, de Magische Kruidtuin in.

De Magische Kruidtuin ontstond als het eindwerk van herborist Gaby Van Nieuwenhuyse. Het pentagram en de cirkel zijn manifest aanwezig als de twee symbolen van magie en alchemie. De cirkel werd in buxus aangelegd. Het pentagram staat symbool voor de vier natuurelementen en werd in rode verf getekend. Het uur wordt aangegeven met behulp van een fraaie zonnewijzer. Het heksenaltaar is naar het noorden gericht waar de magische krachten vandaan komen.

In het noordelijke deel van de tuin staan de zogenaamd 'magische' kruiden zoals: vrouwenmantel, ijzerhard, wijnruit en bijvoet. Sommige bevatten schadelijke stoffen of zijn een beetje giftig.

In het oostelijke deel van de tuin vind je de beschermkruiden zoals mariadistel, kardoem, valeriaan, engelwortel en alant.

In het zuidelijke deel staan de 'duivelse' kruiden, destijds ook wel 'heksenkruiden' genoemd: siljadoine of wrattenkruid, biezen, roo smerte en dokke...

Het eten van al die kruiden zonder basiskennis is bijzonder gevaarlijk.

Dus blijf eraf!

Via een wandelweg kom je terug aan de zijkant van de **Beselaarse kerk** , waar je auto staat.